

منبع یادگیری کتاب درسی یا دیکشنری؟

در این بخش به طور اختصاصی می‌خواهم در مورد لغت و حفظ کلمه‌ها با شما صحبت کنم. مایل هستم که تجربیات و راه‌کارهایی که در این مورد می‌دانم را در اختیار شما بگذارم و همچنین مثل همیشه اشتباهات و باورهای غلطی وجود دارد که می‌خواهم تک‌تک آن‌ها را گفته و توضیح دهم که کدام‌یک از آن‌ها باور صحیح و کدام‌یک از آن‌ها باور غلطی هست. پس این بخش را از دست ندهید.

نزدیک به اکثر ما این جمله را شنیده‌ایم. «من دیکشنری را چند روزی هست دارم مطالعه می‌کنم» یا «فلان کتاب مخصوص کلمات را گرفته و چندین هزار کلمه در آن موجود است». آیا به نظر شما این روش صحیح حفظ کردن کلمه است؟ آیا با این روش کلمه مورد یادگیری همیشه در ذهن فرد باقی خواهد ماند؟ روش‌های زیادی برای حفظ لغت وجود دارد، در ادامه‌ی فصل و فصل‌های بعدی به طور کامل توضیح خواهم داد؛ اما بحث اصلی این است. کتاب‌های درسی یا دیکشنری؟ باید روی این جمله تأکید کنم که دیکشنری یک کتاب آموزشی یا حفظ لغت نیست بلکه یک کتاب کمک‌درسی است. معنی آن در فارسی یعنی فرهنگ لغات، یکی کتابی که چندین هزار کلمه در آن موجود است که هرگاه با کلمه‌ای ناآشنا روبرو شدیم، کلمه موردنظر را در دیکشنری پیدا کنیم، دیکشنری هیچ‌وقت برای حفظ لغت کارساز و کارآمد نیست و به شما توصیه می‌کنم که برای حفظ لغت هرگز سمت دیکشنری نروید؛ اما کتاب‌های درسی چطور؟ کتاب‌های درسی در هر سطح، از هر نظر، برای هر موضوع یا بهتر بگوییم زبانی، مخصوص یادگیری و آموزش ساخته شده است. باینکه سطح‌های مختلفی بین کتاب‌های درسی وجود دارد اما فلسفه‌ی پشت آن مخصوص یادگیری است و بهترین گزینه برای حفظ لغت کتاب‌های درسی است. چرا تأکید من روی کتاب‌های درسی زیاد است؟ جواب آن بسیار ساده است، ما هرگز فقط یک کار را انجام نمی‌دهیم. مثالی که خودم همیشه در کلاس‌ها و کارگاه‌ها می‌زنم. ما اگر همیشه در تمام وعده‌های غذایی کباب میل کنیم بعد از دو روز از کباب فراری خواهیم شد، پس اگر حتی در سه روز متوالی ما فقط بخواهیم لغت حفظ کنیم من از همین لحظه از شما در عرصه‌ی زبان خداحافظی می‌کنم، چون به قطعیت صددرصدی شما خسته شده و دیگر ادامه نمی‌دهید؛ اما مزیت کتاب‌های آموزشی چیست؟ بسیار ساده است، کتاب‌های آموزشی روی یک موضوع تمرکز ندارد و در هر درس موضوع‌های متفاوتی را بیان می‌کند و این باعث رنگ‌آمیزی موضوع‌ها می‌شود و از یکنواختی و ایجاد خستگی جلوگیری می‌کند.

فراموش نکنید دیکشنری کتاب آموزشی نیست، بلکه کتابی هست که فقط می‌توان کلمه‌ها در آن پیدا کرد.

کتاب‌های آموزشی مخصوص یادگیری هستند، رنگ‌آمیزی موضوعات را فراموش نکنید، سعی کنید همه‌ی موضوع‌ها را باهم یاد بگیرید تا این‌که بخواهید فقط بر روی یک موضوع تمرکز کنید.

منبع، مفید یا مضر:

سؤال بسیار مهم، آیا تمام منابع مفید هستند؟ از نظر شخصی خودم، هیچ کتاب، مقاله، فایل صوتی، فیلم آموزشی و... بی‌دلیل و بی‌ارزش ساخته نشده است. هر موضوعی که به هر شکل به نسخه‌ی آموزشی درآمده است، قابل‌استفاده است؛ اما نکته‌ی اصلی این بحث کیفیت است. کیفیت این منابع آموزشی چطور هستند؟ منظورم از کیفیت این است که چقدر شما می‌توانید اعتماد کنید که بحث موردنظر خودتان را دنبال می‌کنید؟ چقدر اطمینان خاطر دارید که این مبحث آموزشی به شما کمک خواهد کرد؟ این مسئله‌ی مهمی است که آیا می‌دانیم دنبال چه چیز می‌گردیم؟ در کدام مبحث ضعف بیشتری داریم. در این مورد بهترین روش مشورت کردن با مدرس خودتان است. اگر خود خوان مطالعه دارید می‌توانید از دوستانتان بهره بگیرید یا اینکه از مکانی که در حال خرید آن بسته‌ی آموزشی هستید در مورد کارآمد بودن و مؤثر بودن آن بسته‌ی آموزشی سؤال پرسید.

در کل منبع غیرمفید نداریم اما باید بدانیم که چه چیز را الان نیاز داریم. در کدام قسمت نیاز به تمرین داریم و محصول آن موضوع را تهیه نماییم. بازهم تأکید می‌کنم که محصولات را با مدرس یا دوستان یا از نظر رتبه‌بندی مشتریان انتخاب کنید.

استفاده کردن از دیکشنری، کتاب‌های آموزشی

همان‌طور که عنوان این بخش به خاطر شما است، می‌خواهیم بیشتر در مورد کلمه‌ها صحبت کنیم. در قسمت‌های قبل توضیحی دادم که چه چیزهایی را باید به کار بگیریم تا کلمه‌ها را بشناسیم و بعد حفظ کنیم و بعد به کار بگیریم. در مورد حفظ کردن و به کار گرفتن فصل بعد مفصل به شما توضیح خواهم داد و شما را با روش‌های حفظ لغت و به‌کارگیری آن‌ها آشنا خواهم کرد.

قسمت مهم چگونگی استفاده از دیکشنری است. مایلم از روش سنتی تا روش‌های مدرن دیکشنری‌ها و استفاده کردن از آن‌ها را توضیح بدهم؛ اما قبل از آن دو سؤال بسیار مهم:

- چرا باید از دیکشنری استفاده کنیم؟

- ما چند نوع دیکشنری داریم و دیکشنری‌های موردعلاقه‌ی من چیست؟

سؤال اول، همیشه موقعی که می‌خواهیم مبحثی از کتاب را بخوانیم یا فیلم تماشا کنیم و یا آهنگ گوش بدیم، قطعاً به کلماتی بر خواهیم خورد که نیاز داریم معنی آن را بدانیم و تنها راه یافتن معنی لغت دیکشنری است. فکر می‌کنم این پاسخ جوابی & قطعی برای استفاده کردن از دیکشنری است.

سؤال دوم، مورد تأیید اصلی‌ترین دیکشنری، دیکشنری انگلیسی به انگلیسی است (من در مورد زبان انگلیسی مثال می‌زنم). دیکشنری‌های بعدی فارسی به انگلیسی یا انگلیسی به فارسی است که هر دو نوع دوسویه و مُجزای آن‌ها در کتاب‌فروشی‌ها موجود است. یک سری از دیکشنری‌ها هستند که مخصوص فعل‌های دوتایی سه‌تایی (phrasal verb) و اصطلاحات هستند. دیکشنری‌های مخصوص زبان عامیانه نیز وجود دارد. اخیراً هم دیکشنری‌هایی را مربوط به رشته‌های خاص دیده‌ام، مثل، رشته‌های مهندسی، پزشکی و ...

کدام دیکشنری‌ها مورد تأیید نمی‌توانم گفت، مورد علاقه‌ی من است. دیکشنری انگلیسی به انگلیسی، دیکشنری لانگمن (long man) مورد علاقه‌ی من است و برای فارسی به انگلیسی و انگلیسی به فارسی دیکشنری دوسویه‌ی آریانپور (جلد آبی و زرد دارد) را ترجیح می‌دهم. دیکشنری بعدی که می‌خواهم معرفی کنم مخصوص افرادی است که می‌خواهند از فیلم یا آهنگ برای یادگیری استفاده کنند. دیکشنری فرهنگ معاصر هزاره است و شامل بهترین فعل‌های دوتایی سه‌تایی، اصطلاحات بسیار پرکاربرد است. من علاقه‌ی زیادی به این دیکشنری دارم؛ و در مورد دیکشنری‌های مخصوص هر رشته‌ای بهتر است از سایت‌ها و یا کتاب‌فروشی‌ها سؤال کنید. نحوه‌ی استفاده کردن از دیکشنری چگونه است؟

معمولاً تمام کتاب‌های دیکشنری مکانیسم یکسانی دارند. کتاب‌های دیکشنری تماماً از حروف جدا شده‌اند، یعنی قبل از باز کردن دیکشنری شما می‌توانید با باز کردن قسمتی که اولین حرف کلمه مورد نظر است زمان کمتری را برای پیدا کردن کلمه صرف کنید. شما وقتی هر صفحه از دیکشنری را باز می‌کنید بالای صفحه یک کلمه و در صفحه‌ی بعد نیز یک کلمه دیگر وجود دارد، این اولین کلمه صفحه و در صفحه‌ی مقابل آخرین کلمه را نشان می‌دهد. شما بهتر است به‌جای دنبال کردن تمام کلمات، به کلمه‌های بالای صفحه نگاه کنید و با حفظ بودن حروف الفبا به راحتی می‌توانید کلمه مورد نظر را پیدا کنید. یک پیشنهاد دارم برای کسانی که می‌خواهند کلمه بیشتری حفظ کنند، همیشه بعد از پیدا کردن کلمه مورد نظر کلمه قبل و بعد آن را نیز حفظ کنید این عمل باعث رشد سریع دایره لغات شما خواهد شد.

موضوع بعدی انواع دیکشنری‌ها است. منظورم انواع الکترونیکی و کتابی آن است. کدام‌یک از این‌ها مؤثرتر است؟ هر دوی آن‌ها فوق‌العاده مفید و مؤثر هستند اما در جای خودشان! اول باید کارایی آن‌ها را بدانیم. دیکشنری‌های الکترونیکی مخصوصاً انگلیسی به انگلیسی لانگمن بسیار مفید و عالی هست و نسخه‌های فارسی به انگلیسی، انگلیسی به فارسی هم خوب هستند. این نوع دیکشنری‌ها سرعت پیدا کردن کلمات را بالا می‌برد و دم دست هستند؛ اما به نوبه‌ی خود مشکلاتی هم دارند. این دیکشنری‌ها بعضی از اوقات نمی‌توانند معنی دقیقی به شما بدهند یا بیشتر آن‌ها (مخصوصاً انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی) تمامی معنی‌های موجود برای کلمه را بیان کرده است ولی هیچ مثالی برای آن نرده است؛ اما دیکشنری‌های کتابی برای پیدا کردن کلمه وقت بیشتری می‌گیرد؛ اما همیشه با یک جمله مثال‌های بیشتری زده است. مورد دیگری برای دیکشنری‌های فارسی به انگلیسی این است که نسخه‌های معروف کتابی آن‌ها موجود نیست؛ اگر فردی کمی حرفه‌ای یا حرفه‌ای هستید دیکشنری الکترونیکی بسیار کارساز است اما اگر اول راه هستید بهتر است از دیکشنری کتابی استفاده کنید ولی باز هم می‌گویم هر دو نوع بسیار مفید و کارآمد هستند. (برای آشنایی بیشتر با دیکشنری از جایزه روی جلد کتاب استفاده کنید.)

کتاب‌های آموزشی:

در قسمت‌های بعدی کتاب بیشتر و تخصصی‌تر در این مورد صحبت خواهیم کرد اما کتاب آموزشی اولین کتاب، کتاب آموزشی اینترچنج است باینکه به گفته‌ی خیلی از دوستان مدرس کتابی قدیمی شده یا چاپ قدیمی است اما باید به شما و آن دوستان بگویم که اکثر کتاب‌های که بعد از اینترچنج آماده است الهامات عجیب و بسیار شبیه به این کتاب گرفته است. در ضمن در مورد قدیمی بودن باید بگویم که چند سال یکبار این سری کتاب‌ها با ویرایش جدید راهی بازار می‌شوند. در مورد کتاب‌های تخصصی‌تر برای گرامر، لغات، درک مطلب و ... بهتر است از کتاب‌های (English in use) استفاده کنید که برای تمامی قسمت‌های زبان انگلیسی نوشته شده است. برای جمله‌های کاربردی و اصطلاحات و انگلیسی در مکان مختلف نیز می‌توانید از کتاب‌های گروه خودم یعنی گروه آموزشی راسا استفاده کنید، یا اینکه فایل‌های صوتی و تصویری آن را تهیه فرمایید.

به جز کتاب چه چیزهایی داریم؟

این سؤالی بود که من همیشه در حین یادگیری از خودم، استادم، دوستانم می‌پرسیدم. به‌غیراز کتاب برای یادگیری لغت چه داریم؟ من جواب این سؤال را با یک جمله شاید بی‌مفهوم و خنده‌دار بدم، «یک کیسه‌پر از هندزفری خراب!». منظور من چیست؟ یکی دیگر از روش‌های یادگیری لغت، جمله و... گوش دادن به آهنگ و دیدن فیلم است. این روش یکی از مؤثرترین روش‌های یادگیری است. شما می‌توانید در هر لحظه و هر زمان تمرین کنید که خودتان هم باورتان نمی‌شود. هنگام رفتن به مدرسه، محل کار، دانشگاه، مهمانی و هزار مکان و فعالیت دیگر شما می‌توانید آهنگ (منظورم زبان اصلی، یعنی هر رشته‌ای که دارید می‌خوانید) یا فایل صوتی مربوط به زبان انگلیسی گوش دهید. با داشتن گوشی‌های هوشمند، تبلت، آی‌پاد و دیگر وسایلی که می‌توان با آن صوت گوش داد، تمرین کردن کار ساده‌ای است. دیگر گزینه‌ی فوق‌العاده مفید فیلم‌های زبان اصلی است، بی‌شک شما یک وقت استراحتی در روز یا هفته دارید، آن وقت را برای فیلم دیدن و کار کردن روی فیلم بگذارید، به شما اطمینان می‌دهم که ضرر نخواهید کرد. در زمان‌هایی که باورمان نمی‌شود می‌توانیم برگ برنده را به دست خودمان بدهیم! آهنگ، فایل صوتی، فیلم زبان اصلی یکی از قدرتمندترین ابزارهای یادگیری زبان هستند.

فیلم مگر به درد می‌خورد؟

این سؤال خیلی زیاد تکرار می‌شود. مگر فیلم به درد می‌خورد؟ فیلم که برای دیدن ساخته شده نه برای تمرین کردن. یا خیلی از دانشجویها و دوستانم به من می‌گویند که فیلم خیلی سخت است، من فیلم را متوجه نمی‌شوم و... از این جمله‌ها یا بهتر بگویم بهانه‌ها می‌آورند. خوب، جواب من به این دسته از دوستان چیست؟ در مرحله‌ی اول بگویم که فیلم یکی از بهترین موارد برای یادگیری زبان دوم است. با فیلم شما به‌طورکلی و خیلی ساده با جمله‌هایی که بیشتر در بین مردم کشورهایی که زبان موردنظر را مطالعه می‌کنید، آشنا خواهید شد. تمام جمله‌های رسمی و غیررسمی، عامیانه، خیابانی و... را یاد خواهید گرفت.

مرحله‌ی دوم این است که فیلم به نظر سخت می‌آید و به‌راحتی فیلمی را متوجه نمی‌شویم. این مرحله از هر چیزی که بگویید راحت‌تر است. ما در قرن بیست و یکم زندگی می‌کنیم، در دوره‌ای که با تکنولوژی همه‌چیز در دسترس ما است. در اولین قدم شما بهتر است فیلمی که دیده‌اید و مایل به تماشای دوباره‌ی آن هستید را انتخاب کنید (در اولین قدم انیمیشن بهترین گزینه است). بعد نام آن فیلم را در اینترنت پیدا کنید و دنبال زیرنویس زبان اصلی آن فیلم باشید، تأکید می‌کنم زیرنویس زبان اصلی آن فیلم. بعد فیلم را برای تمرین کردن، ده دقیقه ده دقیقه تقسیم‌بندی کنید، در سه مرتبه اول آن فیلم را بدون زیرنویس ببینید و در دفتری که از قبل تهیه کرده‌اید بنویسید زیر هر خط یک خط برای اشتباهات جا بگذارید. بعد از سه مرتبه فیلم این بار با زیرنویس تماشا کنید و اشتباهات خود را بارنگ دیگر اصلاح کنید. در مرحله‌ی آخر آن ده دقیقه را معنی کنید. بعد از پایان کل فیلم چندین بار دیگر آن را ببینید و به یادداشت نکات گرامری و تلفظ پردازید. شما اگر تنها سه فیلم را با رعایت تمام مراحل که گفتم ببینید، دیگر فیلم‌های زبان اصلی برای شما آسان شده و در همان مرتبه‌ی اول تمام دیالوگ‌ها را متوجه می‌شوید.

من هم هیچی از آهنگ متوجه نمی‌شدم!

همیشه و همیشه به این موضوع اشاره خواهم کرد، اینکه اگر من زبان انگلیسی را یاد گرفتم به خاطر آهنگ‌هایی بود که گوش دادم. آهنگ‌ها بی‌نظیر هستند، آهنگ دم دست‌ترین روش یادگیری است. چرا؟ با داستان‌هایی از خودم دلیل آن را می‌گویم. ترم یک کلاس زبان بود. هوا سرد بود، دست‌هایم یخ‌زده بود. به‌سختی گوش‌ام را بیرون آوردم. دکمه‌ی توقف/پخش را فشار دادم، آهنگ متوقف شد، همان لحظه استادم رسید، حدود چهار جلسه گذشته بود، هنوز کمی می‌ترسیدم. باکمی مکث از استاد پرسیدم: - استاد آهنگ به یادگیری کمک می‌کند. (برق چشم‌های استادم هنوز یادم هست) - آره پسرم. یکی از بهترین روش‌هایی است که می‌توانی از آن‌ها به‌خوبی استفاده کنی. - ذوق‌زده شده بودم، با حرارتی این مطلب گفت که انگار انرژی زیادی وجودم را گرفت، با هیجان گفتم، استاد، من، من خیلی آهنگ‌های انریکه (Enrique Iglesias) گوش می‌دهم، به نظرتان همین‌جور ادامه بدم؟ - آره، سعی کن متن آهنگ را بنویسی و بعد معنی کنی، بعد این کار برگه‌ها را بیاور پیش من تا بهت چند مطلب دیگر بگویم. من خیلی هیجانم بیشتر شده بود، شب همان جلسه، نشستم و متن اولین آهنگ (somebody's me) را نوشتم، باورتان نمی‌شود که بگویم چقدر سخت بود اما وقت گذاشتم و آن را نوشتم. جلسه‌ی بعد بردم پیش استادم و گفتم: استاد نوشتم! او برگه را گرفت، اسم آهنگ را وارد گوگل کرد و فقط یک کلمه اضافه تایپ کرد (lyrics)! متعجب بودم! اما از ترس سؤال نپرسیدم، استاد یک متن را از اینترنت گرفت و گفت خب، بیا گوش بدیم! آهنگ تمام شد، حدود چهل درصد غلط داشتیم. خب، من هم آهنگ را متوجه نمی‌شدم، اما این موضوع یک بحث داشت، یک حرکت به سمت جلو تا به راه‌دست پیدا کنی. نکته‌های این داستان چیست؟ آیا با چهل درصد غلط متوجه شدن باید دیگر آهنگ گوش نمی‌دادم؟

قبل از این که ناراحت بشوم یا بخواهم گلایه بکنم، استاد پا شد و برایم دست زد و رو کرد به بچه‌های کلاس و گفت پنج جلسه و تنها چهل درصد غلط! تو نابغه‌ای سجاد! از این که همیشه به من لطف داشت و کمی هم بزرگ‌نمایی می‌کرد اما همیشه همین انگیزه دادن‌های استادم بود که من قوی‌تر به سمت جلو می‌رفتم. این نکته را برای مدرسین زبان گفتم که همیشه به فکر تشویق دانشجویهای خودتان باشید؛ و در نهایت نکته و نتیجه‌ی این قسمت چیست؟

بسیار ساده است: قطعا برای اولین بار قرار نیست همه چیز درست و بدون دردسر باشد، اما نیاز به راه‌حل هم دارد. در اولین قدم من رفتم با استفاده از کلماتی که می‌دانستم و هوش و قدرت شنوایی‌ام آن آهنگ را نوشتم و بعد تجربه‌ی استادم وارد ماجرا می‌شود، مغز کامل درگیر آهنگ شده و تمام اطلاعاتی که داشتم را استفاده کرده‌ام و الان وقت یادگیری مطلب جدیدی است و خدارا شکر که قرن بیست و یکم و عصر فناوری زندگی می‌کنیم. با تایپ یک جمله (lyrics of somebody's me for Enrique Iglesias) در اینترنت، بی‌نهایت سایت برای من پیشنهاد شد که متن این آهنگ را دارند، خب الان وقت این است که ببینیم چند مرده حلاج بودیم! متن را نگاه می‌اندازیم و اشتباهات تصحیح می‌کنیم. نکته‌ی مهم این است که اول بدون استفاده از هیچ منبعی خودمان متن را بنویسیم و بعد دنبال درست بودن آن باشیم و بعد از آن اندازه‌ای به متن گوش دهیم تا کل متن را حفظ شویم.

فواید این کار چیست؟

در اولین مرتبه بسیاری از کلمات و جملات را به راحتی یاد می‌گیریم، چون که هم تکرار زیاد است و هم این که با وزین بود متن یادگیری و یادآوری آن برای بسیاری از افراد راحت‌تر است. بسیار اوقات که به نظر ما وقتمان در حال تلف شدن است می‌توانیم به راحتی هم تمرین کنیم و هم از زمان لذت ببریم، یادتان هست یک کیسه‌پر از هندزفری خراب؟ این دلیلش بود.

موردی دیگری لازم است بگویم. امروزه، همه‌ی ما یک گوشی هوشمند با هر نوع سیستم‌عاملی داریم. اینجا یک برنامه فوق‌العاده را به شما معرفی می‌کنم که به راحتی می‌توانید به متن اکثر آهنگ‌ها دسترسی داشته باشید و آن برنامه (musicxmatch) هست، از آن برنامه لذت ببرید.

موزیک ساده‌ترین، راحت‌ترین راه برای تمرین است.

اول متن را بنویسید و بعد دنبال متن آن باشید.

تمرین چندین دفعه‌ی آهنگ موردعلاقه‌تان را فراموش نکنید.

برنامه‌های در مورد متن آهنگ‌ها را فراموش نکنید، این روش را حتما به دوستانتان که در حال یادگیری یا مشتاق یادگیری زبان هستند بگویید.

اگر میخواهید تمام نکات یادگیری زبان انگلیسی را بدانید کتاب خروج اضطراری رو بهتون پیشنهاد میدم.

[تهیه کتاب خروج اضطراری](#)